ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 11

«14» ապրիլի 2023 թ.

ԷԻԿ/բ-030, ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **041301.00.6, կառավարում**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **041301.01.6, կառավարում/ըստ ոլորտի/**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **կառավարման բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա **5-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ **Սամվել Ժամհարյան**
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ Samvelzhamharyan1948@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	3
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	4
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	6
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	6
8.	Դասավանդման մեթոդներ..	7
9.	Ուսումնառության մեթոդները	7
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	8
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ..	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ..	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ..	12
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ..	14
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ..	16
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	16
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում..	17
14.	Գնահատում..	18
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում..	18
14.2.	Հարցաշար..	18
14.3.	Գնահատման չափանիշներ	19
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ..	22

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Աշխատանքի տնտեսագիտություն» դասընթացը կարևորվում է կրթության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է «Կառավարում/ըստ ոլորտի/» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Աշխատանքի տնտեսագիտության զարգացման օրինաչափությունննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- արտադրողականության և արդյունավետության ապահովման չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- աշխատանքի շուկայի վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- սոցիալ-աշխատանքային հարաբերությունների վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել աշխատանքի տնտեսագիտության դասընթացի տեսական հիմքերը:
- Բացատրել դասընթացի կառուցվածքի սկզբունքների օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել առանձին ցուցանիշների հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել սահմանափակ ռեսուրսների օգտագործման առանձնահատկությունները բաշխման, փոխանակության և սպառման տնտեսական հարաբերությունների համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Աշխատանքի տնտեսագիտություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների դպրոցական գիտելիքների, տնտեսագիտական հմտությունների առկայությունը:

«Աշխատանքի տնտեսագիտություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 041301.01.6 «Կառավարում» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող, «Տնտեսագիտության տեսություն» «Ֆինանսներ և վարկ» և «Բանկային գործ» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

կոմպետենցիաները.

«Աշխատանքի տնտեսագիտություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

4.1. Գիտելիք

4.1.1. **Գիտելիք և իմացություն**

- Ցուցաբերում է ֆինանսական և վիճակագրական հաշվառման հիմունքների իմացություն:
- Դրսևորում է վերահսկողության տեսական մեթոդաբանական հիմքերի և կազմակերպական գործընթացների արդյունավետության գնահատման հիմնական գործիքակազմի վերաբերյալ գիտելիք և իմացություն:
- Դրսևորում է մակրո- և միկրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունների և սկզբունքների իմացություն:
- Ցուցաբերում է արժեքի ձևավորման և փոխանցման գործընթացների կառավարման սկզբունքների իմացություն:

4.2 Հմտություններ

4.2.1. Գիտելիքի և իմացության կիրառում

- Կարող է գնահատել միկրո- և մակրոմիջավայրի ազդեցությունը տնտեսական համակարգերի գործունեության վրա:
- Կարող է մշակել կառավարման գործընթացին առնչվող տարբեր ծրագրեր և մասնակցել դրանց իրագործման միջոցառումներին:
- Կարող է գնահատել և կառավարել կազմակերպության գործունեությանն առնչվող ռիսկերը և կատարել համապատասխան կանխատեսումային հաշվարկներ:

4.2.2. Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ

- Կարող է կատարել տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման աշխատանքներ, ինչպես նաև մասնագիտական խնդիրների լուծման նպատակով օգտվել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներից:
- Կարող է պատրաստել հաղորդումներ, զեկուցումներ և ներկայացնել դրանց արդյունքներ:

4.2.3. Ընդհանրական, իմացական կարողություններ, (ներառյալ դատողություններ անելը)

- Ունակ է լուծելու մասնագիտական խնդիրները վերլուծության և համադրության հիման վրա:
- Ունակ է օգտվելու նորմատիվ ֆինանսական և իրավական փաստաթղթերից:

4.3. Կարողություններ

4.3.1.Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

- Ունակ է հաշվի առնելու կառավարչական որոշումների հետևանքները սոցիալական պատասխանատվության տեսանկյունից:
- Ունակ է տարաբնույթ և տարասեռ մշակութային միջավայրերում աշխատելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝
ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:
Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝
ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)
ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Աշխատանքի տնտեսագիտություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հետազոտական լաբորատորիաներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և տնտեսագիտության տարբեր ոլորտների բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն		12
Գործնական աշխատանք		8
Սեմինար պարապմունք		10
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		90
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		Քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրա-կացություն
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործ-ընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսում-նասիրման և լուծման նպատակով:
  - **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
  - **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
  - **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
  - **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
  - ***Հարցի նախապատրաստման մոդել*** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

(ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:

- <u>**Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում**</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>**Աշխատանքային տետր**</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>**Զեկույց**</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>**Հարցազրույց**</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի առարկան, մեթոդը, խնդիրները, կապը այլ գիտությունների հետ* • Աշխատանքի էությունը և դերը հասարակական կյանքում: • Աշխատանքի էկոնոմիկայի հիմնական կատեգորիաները:	2	2	2		
2.	Աշխատանքի կարգավորումը և պլանավորումը* • Ձեռնարկության աշխատակազմի կառուցվածքը և կազմը: • Կադրերի ներքին շարժը • Աշխատակազմի քանակի որոշումը • Աշխատաժամանակի սահմանումը	2				
3.	Աշխատանքի կազմակերպումը և նորմավորումը* • Աշխատանքի բաժանման ձևերը և սահմանները • աշխատանքի կազմակերպման տարրերը • Աշխատանքի պայմանները • Աշխատաժամանակի դասակարգումը • Աշխատանքի նորմերի և նորմատիվների դասակարգումը	2	2	2		
4.	Աշխատանքի վարձատվության կազմակերպման էությունը և սկզբունքները* • Աշխատանքի վարձատվության էությունը • Աշխատավարձի ձևերը և համակարգերը • Ժամավարձային և գործարքային աշխատանքի վարձատվութուն • Հաշվեվճարներ և լրավճարներ, պրեմիալ վարձատվություն	2	2	2		

[8] Նման է օրացուցային պլանին

5.	Աշխատանքի արտա-դրողականությունը և արդյունավետությունը* • Ախատանքի արտադրողականության բարձրացման գործոնները • Աշխատանքի արդյունավետությունը: Աշխատանքի որակի գնահատումը:	2	2			
6.	Աշխատանքի շուկան և նրա կարգավորում* • Աշխատանքի շուկա. էությունը և բովանդա-կություն: • Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան: • Գործազրկություն: Զբաղվածության կարգավորումը և այդ բնագավառում պետության քաղաքականությունը: • Սոցիալ-աշխատանքային հարաբերություններ • Բնակչության զաղթերը: • Աշխատանքի միջազգային բաժանումը • Աշխատուժի արտագաղթեր. պատճառները, հետևանքները	2	2	2		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		12	10	8		

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Трунин С.Н., Экономика труда, учебник,	М., 2009.
2.	Горелов Н.А., Экономика труда, учебник для ВУЗ - ов,	М., 2007.
3.	Дубровин И.А., Экономика труда, учебник,	М., 2012.
4.	Вайсбург В.А., Экономика труда, уч. пособие,	М., 2011.
5.	Остапенко Ю.М., Экономика труда,	М., 2007.
6.	Рофе А.И., Экономика труда,	М., 2010.
7.	Бреев Б.Д., Экономика труда,	М., 2007.
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	Белокрылова О.С., Теория переходной экономики,	М., 1993.
2.	Кирцнер И., Конкуренция и предпринимательство,	М., 2001.
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		

2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի առարկան, մեթոդը, խնդիրները, կապը այլ գիտությունների հետ*	• Աշխատանքի էությունը և դերը հասարակական կյանքում: • Աշխատանքի էկոնոմիկայի հիմնական կատեգորիաները:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Աշխատանքի կարգավորումը և պլանավորումը*	• Ձեռնարկության աշխատակազմի կառուցվածքը և կազմը: • Կադրերի ներքին շարժը • Աշխատակազմի քանակի որոշումը • Աշխատաժամանակի սահմանումը	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
3.	Աշխատանքի կազմակերպումը և նորմավորումը*	• Աշխատանքի բաժանման ձևերը և սահմանները • աշխատանքի կազմակերպման տարրերը • Աշխատանքի պայմանները • Աշխատաժամանակի դասակարգումը • Աշխատանքի նորմերի և նորմատիվների դասակարգումը	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
4.	Աշխատանքի վարձատվության կազմակերպման էությունը և սկզբունքները*	• Աշխատանքի վարձատվության էությունը • Աշխատավարձի ձևերը և համակարգերը • Ժամավարձային և գործարքային աշխատանքի վարձատվութուն • Հաշվեվճարներ և լրավճարներ, պրեմիալ վարձատվություն	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
5.	Աշխատանքի արտա-դրողականությունը և արդյունավետությունը*	• Ախատանքի արտադրողականության բարձրացման գործոնները • Աշխատանքի արդյունավետությունը: Աշխատանքի որակի գնահատումը:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

6.	Աշխատանքի շուկան և նրա կարգավորում*	• Աշխատանքի շուկա. էությունը և բովանդա-կություն: • Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան: • Գործազրկություն: Զբաղվածության կարգավորումը և այդ բնագավառում պետության քաղաքականությունը: • Սոցիալ-աշխատանքային հարաբերություններ • Բնակչության զաղթերը: • Աշխատանքի միջազգային բաժանումը • Աշխատուժի արտագաղթեր. պատճառները, հետևանքները	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

12.2 . Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականությու ն[10]
1.	Աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի առարկան, մեթոդը, խնդիրները, կապը այլ գիտությունների հետ*	• Աշխատանքի էությունը և դերը հասարակական կյանքում: • Աշխատանքի էկոնոմիկայի հիմնական կատեգորիաները:	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Աշխատանքի կարգավորումը և պլանավորումը*	• Ձեռնարկության աշխատակազմի կառուցվածքը և կազմը: • Կադրերի ներքին շարժը • Աշխատակազմի քանակի որոշումը • Աշխատաժամանակի սահմանումը		գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
3.	Աշխատանքի կազմակերպումը և նորմավորումը*	• Աշխատանքի բաժանման ձևերը և սահմանները • աշխատանքի կազմակերպման տարրերը • Աշխատանքի պայմանները • Աշխատաժամանակի դասակարգումը • Աշխատանքի նորմերի և նորմատիվների դասակարգումը	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

4.	Աշխատանքի վարձատվության կազմակերպման էությունը և սկզբունքները*	• Աշխատանքի վարձատվության էությունը • Աշխատավարձի ձևերը և համակարգերը • Ժամավարձային և գործարքային աշխատանքի վարձատվութուն • Հաշվեվճարներ և լրավճարներ, պրեմիալ վարձատվություն	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
5.	Աշխատանքի արտա-դրողականությունը և արդյունավետությունը*	• Ախատանքի արտադրողականության բարձրացման գործոնները • Աշխատանքի արդյունավետությունը: Աշխատանքի որակի գնահատումը:	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
6.	Աշխատանքի շուկան և նրա կարգավորում*	• Աշխատանքի շուկա. էությունը և բովանդա-կություն: • Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան: • Գործազրկություն: Զբաղվածության կարգավորումը և այդ բնագավառում պետության քաղաքականությունը: • Սոցիալ-աշխատանքային հարաբերություններ • Բնակչության զաղթերը: • Աշխատանքի միջազգային բաժանումը • Աշխատուժի արտագաղթեր. պատճառները, հետևանքները	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

12.3 Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

12.4 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.	Աշխատանքի կարգավորումը և պլանավորումը*	• Ձեռնարկության աշխատակազմի կառուցվածքը և կազմը։ • Կադրերի ներքին շարժը	Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Աշխատանքի կազմակերպումը և նորմավորումը*	• Աշխատանքի բաժանման ձևերը և սահմանները • աշխատանքի կազմակերպման տարրերը	Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
3.	Աշխատանքի արտա-դրողականությունը և արդյունավետությունը*	• Աիատանքի արտադրողականության բարձրացման գործոնները • Աշխատանքի արդյունավետությունը։ Աշխատանքի որակի գնահատումը։	Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
4.	Աշխատանքի շուկան և նրա կարգավորում*	• Աշխատանքի շուկա. էությունը և բովանդա-կություն։ • Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան։ • Գործազրկություն։ Զբաղվածության կարգավորումը և այդ բնագավառում պետության քաղաքականությունը։	Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13 Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակրգչային լսարաններ՝ ֆ3, ֆ4,ֆ 5
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	Լսարաններ՝ ֆ41, ֆ43

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14 Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է բանավոր <u>քննությամբ:</u> Քննությամբ ամփոփվող

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 1 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3 Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Աշխատանքի էկոնոմիկայի առարկան, մեթոդը, կապը այլ գիտություններիհետ:
2. Աշխատանքի էությունը և դերը հասարակական կյանքում:
3. Աշխատանքի բովանդակության բնութագրական հատկանիշները:
4. Աշխատանքի բնույթըորպես «Աշխատանքի էկոնոմիկա» դասընթացի կատեգորիա:
5. Աշխատակազմի էկոնոմիկան, աշխատանքի հոգեբանությունը և աշխատանքի սոցիոլոգիան որպես աշխատանքի մասին գիտության բաղադրիչներ:
6. Ձեռնարկության աշխատակազմի որոշման սխեման:
7. Ձեռնարկության արդյունաբերա-արտադրական անձնակազմի կառուցվածքը:
8. Ձեռնարկության հաշվեկշռում գտնվողոչ արդյունաբերական կազմակերպությունների անձնակազմի կառուցվածքը:
9. Աշխատուժի շարքը ըստ ընդունման աղբյուրի և ազատման պատճառի ուղղվածության:
10. Աշխատուժի շարժի բնութագրման ցուցանիշները:
11. Ձեռնարկության աշխատակազմի թվաքանակի որոշումը:
12. Աշխատանքային ժամանակի հաշվեկշռի կառուցվածքը:
13. Աշխատանքային ժամանակի հաշվեկշռի պլանավորումը:
14. Արտադրական ձեռնարկությունում աշխատանքի բաժաքնման հիմնական ձևերը:
15. Աշխատանքի բաժանման տեխնիկոտեխնոլոգիական, սոցիալական և տնտեսական սահմանները:
16. Էներգո-հրեղեն և ինֆորմացիոն աշխատանքային պրոցեսներ:
17. Աշխատանքային պրոցեսներըըստ աշխատանքի առարկայի վրա մարդու ներգործության մասնակցության աստիճանի:
18. Աշխատանքի պայմանները:
19. Նախապատրաստական-վերջնական և օպերատիվ աշխատաժամանակ:
20. Աշխատատեղի սպասարկման և ռեգլեմենտացված աշխատաժամանակ:
21. Աշխատանքի նորմաների բովանդակությունը:
22. Աշխատանքի նորմատիվների բովանդակությունը:
23. Աշխատանքի վարձատրության էությունը:
24. Աշխատանքի վարձատրության ձևերի և համակարգերի բովանդակությունը:
25. Աշխատանքի ժամավարձային (օրավարձային) վարձատրություն:
26. «Լողացող» աշխատավարձ (դրույք):
27. Աշխատանքի գործավարձային վարձատրության մոդիֆիկացիաները:
28. Աշխատանքի գործավարձային-պրոգրեսիվ վարձատրություն:
29. Աշխատանքի վարձատրությունը ըստոչ տարիֆային համակարգի:
30. Հավելավճարների և լրավճարների բովանդակությունը:
31. Կոմպենսացիոն հավելավճարներ և լրավճարներ:
32. Խթանող հավելավճարներ և լրավճարներ:
33. Պարգևավճարների բովանդակությունը:
34. Աշխատանքի վարձատրության հաստատուն և փոփոխուն մասերի էությունը:

35. Աշխատանքի արտադրողականության բովանդակությունը:
36. Աշխատանքի արտադրողականության չափման մեթոդները:
37. Աշխատանքի աշխատատարության էությունը և դրա ցուցանիշի հաշվարկումը:
38. Աշխատանքի արտադրողականության աճի գործոնները:
39. Աշխատանքի արտադրողականության աճի այլընտրանքային գործոնների բնութագիրը:
40. Աշխատանքի արդյունավետության բովանդակությունը:
41. Աշխատանքի արդյունավետության գնահատումը:
42. Աշխատանքի արդյունավետության աճի և անկման գործոնները:
43. Աշխատանքի շուկայի վերլուծության ներդասական, հայեցակարգային մոտեցման էությունը:
44. Աշխատանքի շուկայի վերլուծության քեյնսյան և մոնետարիստական հայեցակարգային մոտեցումների էությունը:
45. Աշխատանքի շուկայի վերլուծության ինստիտուցիոնալ և մարքսիստական հայեցակարգային մոտեցումների էությունը:
46. Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան:
47. Գործազրկություն հասկացության էությունը:
48. Գործազրկություն հասկացության բնորոշման հայեցակարգերը:
49. Աշխատուժի շուկայի պետական կարգավորման էությունը:
50. Աշխատանքի շուկայի կարգավորման բովանդակությունը ըստ գործազրկության և աշխատավարձի միջև կախվածության և ըստ կողմնակի կարգավորման մեթոդների:

14.4 Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները՝ 2 ստուգում:
- Գործնական աշխատանքները՝ 4 ստուգում:
- Սեմինար պարապմունքները՝ -:
- Լաբորատոր աշխատանքները՝ -:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 2 ստուգում:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ **041301.00.6, կառավարում**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **041301.01.6, կառավարում/ըստ ոլորտի/**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **կառավարման բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-030 Աշխատանքի տնտեսագիտություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">5-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">30</td><td>Դասախոսություն</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">90</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է՝
▪ Աշխատանքի տնտեսագիտության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
▪ արտադրողականության և արդյունավետության ապահովման չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
▪ աշխատանքի շուկայի վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
▪ սոցիալ-աշխատանքային հարաբերությունների վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

<u>4.1.</u> Գիտելիք
4.1.1. Գիտելիք և իմացություն
• Ցուցաբերում է ֆինանսական և վիճակագրական հաշվառման հիմունքների իմացություն:
• Դրսևորում է վերահսկողության տեսական մեթոդաբանական հիմքերի և կազմակերպական գործընթացների արդյունավետության գնահատման հիմնական գործիքակազմի</td></tr>
</table>

	վերաբերյալ գիտելիք և իմացություն: • Դրսևորում է մակրո- և միկրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունների և սկզբունքների իմացություն: • Ցուցաբերում է արժեքի ձևավորման և փոխանցման գործընթացների կառավարման սկզբունքների իմացություն: *4.2* Հմտություններ **4.2.1. Գիտելիքի և իմացության կիրառում** • Կարող է գնահատել միկրո- և մակրոմիջավայրի ազդեցությունը տնտեսական համակարգերի գործունեության վրա: • Կարող է մշակել կառավարման գործընթացին առնչվող տարբեր ծրագրեր և մասնակցել դրանց իրագործման միջոցառումներին: • Կարող է գնահատել և կառավարել կազմակերպության գործունեությանն առնչվող ռիսկերը և կատարել համապատասխան կանխատեսումային հաշվարկներ: **4.2.2. Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ** • Կարող է կատարել տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման աշխատանքներ, ինչպես նաև մասնագիտական խնդիրների լուծման նպատակով օգտվել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներից: • Կարող է պատրաստել հաղորդումներ, զեկուցումներ և ներկայացնել դրանց արդյունքներ: **4.2.4. Ընդհանրական, իմացական կարողություններ, (ներառյալ դատողություններ անելը)** • Ունակ է լուծելու մասնագիտական խնդիրները վերլուծության և համադրության հիման վրա: • Ունակ է օգտվելու նորմատիվ ֆինանսական և իրավական փաստաթղթերից: *4.3.* Կարողություններ **4.3.1.Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)** • Ունակ է հաշվի առնելու կառավարչական որոշումների հետևանքները սոցիալական պատասխանատվության տեսանկյունից: • Ունակ է տարաբնույթ և տարասեռ մշակութային միջավայրերում աշխատելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու:
Դասընթացի բովանդակությունը	**1. Աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի առարկան, մեթոդը,խնդիրները, կապը այլ գիտությունների հետ*** Աշխատանքի էությունը և դերը հասարակական կյանքում: Աշխատանքի էկոնոմիկայի հիմնական կատեգորիաները:

	2. Աշխատանքի կարգավորումը և պլանավորումը* Ձեռնարկության աշխատակազմի կառուցվածքը և կազմը: Կադրերի ներքին շարժը Աշխատակազմի քանակի որոշումը Աշխատաժամանակի սահմանումը **3. Աշխատանքի կազմակերպումը և նորմավորումը*** Աշխատանքի բաժանման ձևերը և սահմանները աշխատանքի կազմակերպման տարրերը Աշխատանքի պայմանները Աշխատաժամանակի դասակարգումը Աշխատանքի նորմերի և նորմատիվների դասակարգումը **4. Աշխատանքի վարձատվության կազմակերպման էությունը և սկզբունքները*** Աշխատանքի վարձատվության էությունը Աշխատավարձի ձևերը և համակարգերը Ժամավարձային և գործարքային աշխատանքի վարձատվութուն Հաշվեվճարներ և լրավճարներ, պրեմիալ վարձատվություն **5. Աշխատանքի արտա-դրողականությունը և արդյունավետությունը*** Ախատանքի արտադրողականության բարձրացման գործոնները Աշխատանքի արդյունավետությունը:Աշխատանքի որակի գնահատումը: **6.Աշխատանքի շուկան և նրա կարգավորում*** Աշխատանքի շուկա. էությունը և բովանդա-կություն: Աշխատանքի շուկայի սեգմենտացիան: Գործազրկություն: Զբաղվածության կարգավորումը և այդ բնագավառում պետության քաղաքականությունը: Սոցիալ-աշխատանքային հարաբերություններ Բնակչության զաղթերը: Աշխատանքի միջազգային բաժանումը Աշխատուժի արտագաղթեր. պատճառները, հետևանքները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**15 Գնահատում** Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝ ▪ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը, ▪ իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

	Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[17]: **15.2 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝** ▪ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր, ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: **15.3 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.** Դասընթացն ամփոփվում է <u>քննությամբ:</u> Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Трунин С.Н., Экономика труда, учебник, М., 2009. 2. Горелов Н.А., Экономика труда, учебник для ВУЗ-ов, М., 2007. 3. Дубровин И.А., Экономика труда, учебник, М., 2012. 4. Вайсбург В.А., Экономика труда, уч. пособие, М., 2011. 5. Остапенко Ю.М., Экономика труда, М., 2007. 6. Рофе А.И., Экономика труда, М., 2010. 7. Бреев Б.Д., Экономика труда, М., 2007. Լրացուցիչ- 1. Белокрылова О.С., Теория переходной экономики, М., 1993. 2. Кирцнер И., Конкуренция и предпринимательство, М., 2001.

[17]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),